

Flens kommun
Socialnämnden
642 81 FLEN

Tillsyn enligt 13 kap 2 § socialtjänstlagen, SoL, över Flens kommuns arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

Beslut

Länstyrelsen riktar kritik för brister inom handläggning och dokumentation. Avseende brister i kvalitetssystem och rutiner kring samverkan internt och externt riktas ingen kritik på grund av att nämnden är inne i ett utvecklingsarbete kring de våldsutsatta kvinnorna och barnen som bevittnat våld.

I övriga delar uppfyller nämnden lagstiftningen och dess intentioner helt eller delvis i de delar som tillsynen avser.

Nämnden ska redovisa senast 2009-06-01 vilka åtgärder som vidtagits alternativt kommer att vidtas för att komma till rätta med de påtalade bristerna.

Länstyrelsen avslutar ärendet.

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

Bakgrund

Regeringen har gett samtliga länsstyrelser i landet i uppdrag¹ att förstärka tillsynen av kommunernas arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Regeringen angav i beslutet att det är särskilt viktigt att länsstyrelserna granskar:

- hur socialtjänsten handlägger och utreder anmälningar eller ansökningar som rör våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnar våld samt om biståndsbeslut fattas i dessa ärenden,
- hur socialtjänsten hanterar sekretessreglerna inom socialtjänsten i samband med handläggningen av dessa ärenden,
- hur socialtjänsten tillgodoser behovet av stöd och hjälp för våldsutsatta kvinnor, bl.a. skyddat boende
- hur socialtjänsten beaktar förekomsten av våld när den handlägger och utreder ärenden om vårdnad, boende och umgänge i familjer där det förekommit våld samt hur nämnden följer upp det särskilda behov av stöd och hjälp som kan finnas sedan ärendet avgjorts,
- om socialtjänstens dokumentation uppfyller de krav som kan ställas på sådan och eventuella brister som förekommer,
- hur socialtjänsten arbetar med uppföljning och kvalitetsutveckling av verksamheten. I detta sammanhang är det också viktigt att notera eventuella insatser som kommunen vidtar för män som utövar våld,
- hur socialtjänsten samverkar, dels inom och mellan kommuner, dels med övriga berörda myndigheter och ideella organisationer,
- hur socialtjänsten uppmärksammar den utsatthet som kvinnor med funktionshinder, kvinnor med missbruksproblematik, kvinnor med utländsk bakgrund och äldre kvinnor kan leva i, personer som lever i en samkönad relation samt hur man hanterar den särskilda problematiken kring hedersrelaterat våld,
- hur socialtjänsten uppmärksammar och arbetar med barn som bevittnar våld samt hur barnperspektivet beaktas i arbetet.

Metod

Bedömningskriterier för kommunernas arbete med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Tillsynen har genomförts utifrån nationella bedömningskriterier. Bedömningskriterierna är ett bedömningsverktyg för tillsynen som utgår från gällande lagstiftning och normering. Tillsynen har genomförts inom åtta ansvarsområden.

De granskade ansvarsområdena är:

- Uppsökande och förebyggande arbete
- Kvalitet
- Samverkan

¹ Regeringsbeslut S2007/4337/ST

BESLUT

3(1
5)

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

- Säkerhet
- Handläggning och dokumentation
- Insatser
- Barnets behov
- Vårdnad, boende och umgänge

Varje ansvarsområde är uppdelat i bedömningskriterier. Länsstyrelsen granskar om bedömningskriterierna är helt, delvis eller inte alls uppfyllda inom varje ansvarsområde.

Tillsyn i Flens kommun

Tillsynsbesöket i Flens kommun ägde rum den 15-17 oktober 2008.

Intervjuer har genomförts med:

- socialchef,
- handläggare/enhetschef inom äldre- och handikappomsorgen,
- tre arbetsledare för öppenvården,
- tre arbetsledare för försörjningsstöd, barn- och familj och äldre- och handikappomsorg,
- en familjerättssekreterare,
- den projektanställda experten inom kvinnofridsområdet

Länsstyrelsen har tagit del av följande material:

- Handlingsplan mot hedersvåld i Flens kommun
- Riktlinjer för handläggning av kvinnofridsärenden inom Äldre- och handikappomsorgen i Flens kommun
- Kvinnofridsplan för Flens kommun, 2006
- Kort PM om Kvinnofridsprojektet, 2008
- Budget 2008 för socialnämnden i Flens kommun
- Rutiner för barn- och ungdomspsykiatri, socialtjänsten, polis, åklagare, sjukvården och ungdomsmottagningen. Handläggning av ärenden rörande barnmisshandel och övergrepp mot barn i Katrineholm, Flen och Vingåker, maj 2006
- Flens kommuns hemsida och information om kvinnofrid, oktober 2008
- Riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd i Flens kommun, januari 2003

Länsstyrelsen har gått igenom förhandsbedömningar av anmälningar i den kronologiska pärmen och funnit att sju av dem rörde våld i nära relationer.

Flens kommun kan inte via datastöd söka ärenden rörande våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld så varje socialsekreterare har manuellt tagit fram dessa ärenden från perioden 2007 och framåt. Av dessa har länsstyrelsen gått igenom nio barns personakter, 14 kvinnors personakter och fyra familjerättsakter.

BESLUT

4(1
5)

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

Flens kommun

Flens kommun är en kommun i Södermanlands län med ca 16 000 innevånare.

Socialtjänstens organisation

Socialtjänsten är organiserad i individ- och familjeomsorg (försörjningsenhet, utredningsenhet och stöd- och behandlingsenhet), äldre- och handikappomsorg samt avdelning för myndighetsutövning (biståndshandläggare och färdtjänst).

Polisanmälningar enligt BRÅ:s statistik

Enligt BRÅ:s statistik gjordes 87 polisanmälningar för år 2007 i Flens kommun gällande kvinna 15 år eller äldre där brottet skett inomhus och den misstänkte var bekant med offret.

Uppsökande och förebyggande arbete (1)

Bedömningskriterier:

- **Socialtjänsten informerar om vilket stöd som finns i kommunen för våldsutsatta kvinnor.**
Information och källhänvisning 5 kap.11 § 2 st. SoL, 3 kap.1 § 3 p. SoL, 3 kap. 4 § SoL
- **Socialtjänsten bedriver ett uppsökande arbete för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.**
Information och källhänvisning 3 kap. 4 § SoL
- **Socialtjänsten arbetar aktivt för att identifiera våldsutsatta personer och barn som bevittnat våld.**
Information och källhänvisning Prop. 1997/98:55. Prop. 2006/07:38, regeringens handlingsplan (skr. 2007/08:39)
- **Socialtjänsten har insatser att erbjuda för personer som utövar våld mot närstående.**
Information och källhänvisning 3 kap. 4 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, Prop. 2006/07:38, SOSFS 2006:11 (4 kap. 3 §, 4 kap. 2 § 4 p)

Information

Enligt kommunens Kvinnofridsplan ska de kommunala verksamheterna tillhandahålla lättillgänglig information om kvinnofridsfrågor. Länsstyrelsen har funnit material i form av broschyrer utlagda och anslagna på biblioteket, BVC och på Flens kommuns webbsida (invånare/vård & social service/kvinnofrid). Kvinnofridssamordnaren har inom sitt uppdrag bl a lämnat information till företag/arbetsgivare och lokaltidningar.

Uppsökande arbete

Polismyndigheten skickar polisrapporter om våld till socialtjänsten som i sin tur tar kontakt med kvinnan som gjort anmälan. Hon får då information om det stöd som hon och eventuella barn kan erbjudas. Socialtjänsten samverkar även med "Frida" och kvinnojourerna främst i Katrineholm och Eskilstuna. Under skrivandet av

BESLUT

5(1
5)

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

tillsynsrapporten har Flens samarbete med "Frida" avslutats och kommunen är i färd med att skapa en egen lösning. Det har även öppnats en kvinnojour, "Malva", i Flen.

Personer som utövar våld

Den man som utövat våld mot en närstående erbjuds kontakt med Mansmottagningen i Katrineholm. Detta är ett samarbete mellan Katrineholm, Flen och Vingåker. Om den som utövat våldet är en kvinna finns ingen motsvarande insats.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten informerar om vilket stöd som finns i kommunen för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld" är **delvis uppfyllt**. Länsstyrelsen har inte funnit att informationen finns tillgänglig på olika språk och i olika form t ex punktskrift, med elektronisk talsyntes. Länsstyrelsen anser även att det är viktigt att kommunens information sker med viss kontinuitet samt är tillräckligt bred och träffsäker för att kunna nå fram till våldsutsatta personer. Länsstyrelsen har heller inte funnit information direkt till barn.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten bedriver ett uppsökande arbete för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld" är **helt uppfyllt**. Flens kommun har ett uppsökande arbete i samverkan med andra samhällsorgan och organisationer.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten arbetar aktivt för att identifiera våldsutsatta personer och barn som bevittnat våld" är **delvis uppfyllt**. Länsstyrelsen anser att det är viktigt att socialtjänsten i ärendehandläggning uppmärksammar våldet och vid behov erbjuder insatser för detta även om personen primärt inte söker om hjälp på grund av våldet. Detta kan t ex innebära att alla kvinnor och män tillfrågas om de utsätts för våld från någon närstående.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten har insatser att erbjuda personer som utövar våld mot närstående" är **helt uppfyllt**. Flens kommun erbjuder stöd till män som utövar våld mot närstående men noteras bör att det saknas motsvarighet för de kvinnor som utövar våld.

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

Kvalitet (2)

Bedömningskriterier:

- Socialtjänsten har kvalitetssystem som omfattar arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld.

Information och källhänvisning 3 kap. 3 § SoL, SOSFS 2006:11 (3 kap. 3 §, 4 kap. 2 § 1 p, 4 kap. 1 st (AR), 4 kap. 2 § 4 p, 4 kap. 6 §), Prop. 2006/07:38.

- Kommunen säkerställer att personalen har kompetens för att utföra socialtjänstens uppgifter när det gäller våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld

Information och källhänvisning 3 kap. 3 § SoL, SOSFS 2006:11 (3 kap. 3 §, 4 kap. 5 §), SOSFS 2006:14 (AR), SOU 2006:65

Ledningssystem för kvalitet

På frågan om det finns uppföljningsbara mål i verksamhets- eller handlingsplaner för arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld säger gruppen arbetsledare att detta inte är känt. I den kvinnofridsplan från maj 2007 som finns beskrivs planer på att skapa en checklista för att säkerställa handläggningen av dessa ärenden. Kommunen har även en handlingsplan mot hedersvåld. Det finns också en kommungemensam stödgrupp i arbetet med att motverka hedersrelaterat förtryck och våld.

Kompetens

Av den ordinarie personalen i kommunen är det ingen som har spetskunskaper inom kvinnofridsområdet. All personal inom enheterna för IFO och Myndighetsutövningen har däremot informerats av den kvinnofridssamordnaren som är projektanställd av kommunen. Hon har ännu inte lämnat någon information till personalen inom Äldre- och handikappomsorgen. Socialtjänsten har haft tillgång till "Frida", en verksamhet i Katrineholm för samtal och stöd till våldsutsatta kvinnor. Handläggare har kunnat konsultera "Frida" i enskilda ärenden.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten har kvalitetssystem som omfattar arbetet med våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld" **inte är uppfyllt**. Ledningssystem ska innehålla rutiner bl a för handläggning och dokumentation i ett ärende. Dessa bör även omfatta handläggning av ärenden rörande våldsutsatta kvinnor. Arbetet med kvinnofridsplanen måste fortsätta så att den blir känd och nedbruten i organisationen.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "kommunen säkerställer att personalen har kompetens för att utföra socialtjänstens uppgifter när det gäller våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld" är **delvis uppfyllt**. Länsstyrelsen anser att eftersom personalen inom hela socialnämndens ansvarsområde inte kan förväntas ha spetskompetens på området våldsutsatta kvinnor är det viktigt att kommunen avdelar åtminstone en person/funktion med särskild kompetens på området. Länsstyrelsen kan redan se att

BESLUT

7(1
5)

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

projektet med kvinnofridssamordnare har gett resultat i socialtjänsten. Kvinnofridsfrågan har lyfts fram i kommunen och dokument blir reviderade.

Samverkan (3)

Bedömningskriterier:

- Socialtjänsten har rutiner för samverkan och samarbete med aktörer utanför kommunen i kvinnofridsarbetet

Information och källhänvisning 6 § Förvaltningslagen (1986:223), SOSFS 2006:11 (4 kap. 1 §), 3 kap. 5 § SoL

- Socialtjänsten har rutiner för samverkan och samarbete när det gäller kvinnofridsarbetet inom kommunen

Information och källhänvisning 3 kap. 3 § SoL, SOSFS 2006:11 (4kap. 1 §)

Extern samverkan

Kvinnofridsplanen beskriver behovet av att säkerställa att stödet till våldsutsatta kvinnor och deras barn är tillgängligt även på icke kontorstid. Socialtjänsten samverkar med polismyndigheten, kvinnojourerna Miranda i Katrineholm och Moa i Eskilstuna. Flen har under granskningen också öppnat en egen kvinnojour Malva. Socialtjänstens arbetsledare säger vid intervju att man inte har några rutiner för samverkan men att det sker i varje enskilt ärende ändå.

Intern samordning

Den strukturerade interna samordningen har legat på is i väntan på att kvinnofrids-samordnaren skulle hjälpa till att revidera kvinnofridsplanen som är från maj 2007. Den har inte varit känd hela socialtjänsten. Kommunens arbete mot hedersrelaterat förtryck och våld är ett samarbete mellan socialtjänst, skola, ungdomsmottagning och AU-centrum (arbetsmarknads- och utbildningscentrum).

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänsten har rutiner för samverkan och samarbete med aktörer utanför kommunen i kvinnofridsarbetet” **inte är uppfyllt**. Kommunen saknar rutiner. Enligt det krav på ledningssystem som ska finnas är det viktigt att det framgår vilken person hos socialtjänsten som är huvudansvarig för samverkan med andra myndigheter och andra aktörer när det gäller insatser för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld. Ett tydligt ansvar för samverkan är en förutsättning för att lagstiftarens intentioner att den enskilde får det stöd och den hjälp de behöver blir verklighet.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänsten har rutiner för samverkan och samarbete när det gäller kvinnofridsarbetet inom kommunen” **inte är uppfyllt**. Kommunen saknar rutiner för samverkan. Länsstyrelsen anser att en våldsutsatt kvinna kan ha behov av kontakter med olika nämnder och enheter inom kommunen. Det har stor

BESLUT

8(1
5)

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

betydelse för den enskilda människan hur dessa förmår att samordna sitt arbete. Detta gäller generellt för alla våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld men är extra viktigt för kvinnor med särskilda behov t ex våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund, med missbruksproblem, med funktionshinder eller äldre våldsutsatta kvinnor. Det ställs också särskilda krav på samverkan när det gäller personer som lever under hedersrelaterat våld. I alla dessa fall kan det på olika sätt vara särskilt viktigt med en fungerande samordning inom kommunen, mellan olika enheter inom socialtjänsten och med andra nämnder inom kommunen (t ex skolan).

Säkerhet (4)

Bedömningskriterier:

- Socialtjänsten tillgodoser en våldsutsatt kvinnas behov av skydd.

Information och källhänvisning SOU 2006:65, SOSFS 2006:5 (4 kap. 5 §)

Flens kommun har inget eget skyddat boende för våldsutsatta kvinnor. Kommunen hänvisar till kvinnojouren Miranda i Katrineholm och Moa i Eskilstuna. Nyligen har kvinnojouren Malva bildats i Flen men kan ännu inte ta emot några personer i skyddat boende. Flens kommun ordnar skyddat boende på annat sätt.

Om personuppgifter är skyddade genom andra myndigheters beslut är uppgifterna fortsatt skyddade inom socialtjänsten. Vid en intervju sägs vidare att socialtjänsten gör hot- och riskbedömningar av våldsutsatta kvinnors och deras barns situation och att dessa dokumenteras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänsten tillgodoser en våldsutsatt kvinnas behov av skydd” är **delvis uppfyllt**. Flens kommun kan ordna skyddat boende för de våldsutsatta kvinnorna. Länsstyrelsen har inte kunnat läsa någon hot- och riskbedömning i det material som tagits fram. En hot- och riskbedömning är en viktig del i socialtjänstens bedömningsunderlag för insatser på kort och lång sikt. Länsstyrelsen anser att en sådan bedömning ska dokumenteras.

Handläggning och dokumentation av ärenden som gäller våldsutsatta kvinnor (5)

Bedömningskriterier:

- Socialtjänstens handläggning av en ansökan/anmälan tillgodoser den enskildes rättssäkerhet

Information och källhänvisning 7 och 15 §§ Förvaltningslagen, SOSFS 2006:5 (4 kap. 1 §, 4 kap. 2 § 3 p, 3 kap. 1 §, 4 kap. 4 § (AR)), 11 kap. 1 § SoL, 11 kap. 5 § SoL

- Socialtjänstens beslut tillgodoser den enskildes rättssäkerhet

Information och källhänvisning SOSFS 2006:5 (5 kap. 4 §, 5 kap. 1 § (AR)), 11 kap. 5 § SoL, 20 § Förvaltningslagen

BESLUT

9(1
5)

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

Länsstyrelsen har gått igenom förhandsbedömningar av anmälningar i den kronologiska pärmen. Vid genomgången fann länsstyrelsen fyra aktualiserade anmälningar som innehöll information om våld från närstående. Dessutom fanns tre aktualiserade ansökningar rörande barn där innehållet enbart rörde mammans situation. Egen aktualisering av mamman saknades. Kan ev betyda att utredning är gjord angående henne.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänstens handläggning av en ansökan/anmälan tillgodoser den enskildes rättsäkerhet” **inte är uppfyllt**. I majoriteten av de synade akterna är dokumentationen inte tillräcklig och det går inte att utläsa hur man arbetat med våldet. I de flesta fallen nämns inte våldet alls.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänstens beslut tillgodoser den enskildes rättsäkerhet” **inte är uppfyllt**. Ansökningar ska inte förvaras i kronologiska pärmen. De ska resultera i en inledd utredning så att den som ansöker kan få ett beslut som, om det går honom eller henne emot, går att överklaga. I ovan omnämnda ärende har den som ansökte inte fått sin sak behandlad.

Insatser (6)

Bedömningskriterier:

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, kap. 5 SoL, 3 kap. 6 § SoL, SOU 2006:65

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna med missbruksproblem har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, 3 kap. 6 § SoL, kap. 5 SoL, SOU 2006:65, Prop. 2006/07:38

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna med funktionsnedsättning har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, kap. 5 SoL, 3 kap. 6 § SoL, prop. 2006/07:38

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna med utländsk bakgrund har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, kap. 5 SoL, 3 kap. 6 § SoL, SOU 2006:65, prop. 2006/07:38

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt äldre kvinna har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, kap. 5 SoL, 3 kap. 6 § SoL, SOU 2006:65, prop. 2006/07:38

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en person som lever under hedersrelaterat våld och förtryck har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, kap. 5 SoL, 3 kap. 6 § SoL, SOU 2006:65, prop. 2006/07:38, regeringens handlingsplan (skr 2007/08:39)

- Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt person som lever i en samkönad relation har

Information och källhänvisning 2 kap. 2 § SoL, 4 kap. 1 § SoL, kap. 5 SoL, 3 kap. 6 § SoL, SOU 2006:65, prop. 2006/07:38, regeringens handlingsplan (skr 2007/08:39)

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

Av intervjuerna med gruppen 1:e socialsekreterare framgår att insatser och behov löses efterhand som de aktualiseras. Vid akuta situationer som uppstår kvällar, nätter och helger kan våldsutsatta kvinnor och deras barn komma i kontakt med social beredskap via polisen. Om kvinnan behöver ett skyddat boende ordnar socialtjänsten detta tillsammans med någon kvinnojour, familjehem eller på annat sätt. Stödande samtal erbjuds våldsutsatta kvinnor på "Frida" i Katrineholm eller av någon av kvinnojourerna. Vid återrapportering framkommer att missbrukande våldsutsatta kvinnor kan erbjudas skyddat boende inom missbruksenheten.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten tillgodoser de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna har" är **helt uppfyllt**. Kommunen kan erbjuda skyddat boende i form av kvinnojour, familjehem eller liknande samt stödsamtal. I akuta situationer och efter kontorstid finns socialberedskap att tillgå för våldsutsatta kvinnor och deras barn.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna med missbruksproblem har" är **helt uppfyllt**. Våldsutsatta kvinnor med missbruksproblem bedöms tillhöra de kvinnor som är särskilt sårbara. Många av dessa kvinnor befinner sig i en livssituation som ökar risken för att de ska utsättas för våld och de kan ha svårare att få hjälp jämfört med andra våldsutsatta kvinnor, t ex finns mycket få skyddade boenden för dessa kvinnor. Flens kommun kan erbjuda skyddat boende.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna med funktionsnedsättning har" är **helt uppfyllt**. Våldsutsatta kvinnor med funktionsnedsättning tillhör den grupp kvinnor som omnämns i prop. 2006/07:38 som särskilt sårbara. Risken för beroende och utsatthet ökar med funktionshinder och ju mer omfattande funktionshindret är desto större blir hennes beroende.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt kvinna med utländsk bakgrund har" är **helt uppfyllt**. Våldsutsatta kvinnor med utländsk bakgrund är ytterligare en grupp av som ses som särskilt sårbara. Många invandrade kvinnor har inte samma sociala nätverk som kvinnor födda i Sverige. De kan behöva mer praktisk hjälp på grund av bristande språkkunskaper osv. vissa kvinnor kan tveka att kontakta myndigheterna av rädsla att förlora sitt uppehållstillstånd i Sverige.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt äldre kvinna har" är **delvis uppfyllt**. De riktlinjer som finns för handläggning av kvinnofridsärenden inom Äldre- och handikappomsorgen distribuerades i oktober 2008. De kan därför inte anses vara implementerade och Länsstyrelsen bedömer kriteriet som delvis uppfyllt. Äldre våldsutsatta kvinnor tillhör också en grupp kvinnor som är särskilt sårbara. För den här gruppen ökar risken för att utsättas för våld med ökande ålder och beroende. Det kan vara svårt att diagnostisera våld

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

och övergrepp mot äldre kvinnor. Det är lätt att tolka den äldres skador som just åldersrelaterade. Om kvinnan drabbas av demens kan hon dessutom få svårt att berätta om sitt eget tillstånd för omgivningen.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en person som lever under hedersrelaterat våld och förtryck har” är **helt uppfyllt**. Kommunen har ett program för samverkan och rutiner när det gäller hedersrelaterat våld.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som en våldsutsatt person som lever i en samkönad relation har” är **helt uppfyllt**. Stödsamtal kan ges och skyddat boende kan ordnas. I akuta situationer och efter kontorstid finns socialberedskap.

Barnets behov (7)

Bedömningskriterier:

- När ett barn bevittnat våld görs en förhandsbedömning av barnets situation

Information och källhänvisning 5 kap.11 § 3 st. SoL, 11 kap. 1 § SoL, SOSFS 2006:12, SOSFS 2006:5 (3 kap. 1 §)

- Om barnet misstänks vara utsatt för brott tar socialnämnden alltid ställning till om polisanmälan ska göras

Information och källhänvisning SOU 2006:65, 5 kap.11 § 3 st. SoL, 11 kap. 1 § SoL, 11 kap. 5 § SoL, SOSFS 2006:5 (4 kap. 1 § 1 p, 5 kap. 3 § (AR)), SOSFS 2006:12

- En utredning om ett barn som bevittnat våld beskriver hur våldet har påverkat barnet och barnets behov av insatser

Information och källhänvisning SOU 2006:65, 5 kap.11 § 3 st. SoL, 11 kap. 1 § SoL, 11 kap. 5 § SoL, SOSFS 2006:5 (4 kap. 1 § 1 p, 5 kap. 3 § (AR)), SOSFS 2006:12

- Socialtjänsten har insatser för att möta det behov av stöd och skydd som barn som bevittnar våld har

Information och källhänvisning SOU 2006:65, 5 kap.11 § 3 st. SoL, 11 kap. 1 § SoL, 11 kap. 5 § SoL, SOSFS 2006:5 (4 kap. 1 § 1 p, 5 kap. 3 § (AR)), SOSFS 2006:12

Förhandsbedömning

Länsstyrelsen har gått igenom förhandsbedömningar av anmälningar i den kronologiska pärmen. Vid genomgången fann Länsstyrelsen fyra aktualiserade anmälningar som innehöll information om våld från närstående. Dessutom fanns tre aktualiserade ansökningar med beslut att inte inleda utredning (se även under rubrik ”handläggning och dokumentation av ärenden....”).

Datum

2009-02-26

Dnr

701-12629-2008

Polisanmälan

Om barnet misstänks vara utsatt för ett brott tar socialnämnden ställning till om polisanmälan ska göras enligt "Handläggning av ärenden rörande barnmisshandel och övergrepp mot barn i Katrineholm, Flen och Vingåker - rutiner för barn- och ungdomspsykiatri, socialtjänst, polis, åklagare, sjukvården och ungdomsmottagningen".

Insatser

Socialtjänsten i Flens kommun har verksamhet för barn som upplevt våld i sin familj. Barnen får hjälp att bearbeta vad de varit med om tillsammans med andra barn med liknande erfarenheter. Våldsutsatta kvinnor och deras barn kan erbjudas plats på kvinnojour alternativt i familjehem. De kan även få hjälp att komma till släktingar.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "när ett barn bevittnat våld görs det en förhandsbedömning av barnets situation" **inte är uppfyllt**. En av anmälningarna från polisen rörde sju barn samt deras gravida mamma. I förhandsbedömningen hade en samlad bedömning gjorts för hela familjen. Länsstyrelsen anser att varje barn ska aktualiseras för sig och bedömas enskilt.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "om barnet misstänks vara utsatt för brott tar socialnämnden ställning till om en polisanmälan ska göras" är **delvis uppfyllt**. Länsstyrelsen har endast tagit del av den rutin som kommunen har när det gäller polisanmälan och Länsstyrelsen utgår från att rutinen följs.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "en utredning om ett barn som bevittnat våld beskriver hur våldet har påverkat barnet och barnets behov av insatser" **inte är uppfyllt**. Länsstyrelsen har inte kunnat utläsa hur våldet påverkat barnet i de barnakter som varit föremål för tillsyn.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet "socialtjänsten har insatser för att möta det behov av stöd och skydd som barn som bevittnar våld har" är **helt uppfyllt**.

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

Vårdnad boende och umgänge (8)**Bedömningskriterier:**

- **I samarbetsamtal i relationer där det finns uppgifter om våld uppmärksammas våldet**

Information och källhänvisning SOSFS 2003:14 (AR), 3 kap. 5 § 2 st. SoL, 6 kap. 2a § FB, 5 kap. 11 § SoL, 11 kap. 1 § SoL, prop. 2005/06:99, Socialstyrelsens handbok Vårdnad, boende och umgänge
- **I snabbupplysningar till rätten angående vårdnad, boende och umgänge framgår om det finns uppgifter om våld**

Information och källhänvisning 6 kap. 20 § FB, 5 kap. 11 § SoL, 11 kap. 1 § SoL, SOSFS 2003:14, prop. 2005/06:99
- **I utredning om vårdnad, boende och umgänge fäster socialtjänsten särskilt avseende vid uppgifter om våld**

Information och källhänvisning SOSFS 2003:14 (AR), Socialstyrelsens handbok Vårdnad, boende och umgänge, 6 kap. 2a § FB, 6 kap. 19 § 4 st. FB, 5 kap. 11 § SoL, 11 kap. 1 § SoL, prop. 2005/06:99
- **När det i arbetet med frågor rörande vårdnad, boende och umgänge med barn framkommer uppgifter om att en närstående vuxen varit utsatt för våld eller andra övergrepp informeras den enhet/handläggare som har ansvar för att göra en förhandsbedömning av barnets behov av stöd och hjälp om detta**

Information och källhänvisning 11 kap. 1 § SoL

Samarbetsamtal

Sedan våren 2008 använder familjerättssekreteraren frågor för att ta reda på om det förekommit våld mellan föräldrarna när de kommer för samarbetsamtal. Föräldrarna kan erbjudas enskilda samtal eller att de anländer till samtalet på olika tider. Om familjerättssekreteraren anser att det inte är möjligt att genomföra samarbetsamtal så avstyr hon det hela.

Snabbupplysningar

Familjerättssekreteraren har, enligt egen uppgift, inte lämnat snabbupplysningar i något ärende där våld förekommit. I upplysningarna redovisas samtalet med barnet under en egen rubrik. Det är viktigt att barnet vet vad som är skrivet.

Utredning

Det finns rutiner för vad som ska ingå i utredning om vårdnad, boende och umgänge. När Flens kommun samarbetar med andra kommuner kan det ske utifrån den kommunens rutiner. Familjerätten använder socialstyrelsens handbok "Vårdnad, boende och umgänge" från 2005. Våldet beskrivs under en egen rubrik och en riskbedömning ska höra till. Om det är uppenbart att det förekommit våld ska de vuxnas inställning till detta beskrivas. Familjerätten har inte haft något ärende där våldet utretts av polisen. Idag saknas riktlinjer för det familjerättsliga arbetet i Flen utifrån riskbedömning.

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

Information/förhandsbedömning

Om familjerättssekreteraren får vetskap om att våld förekommit lämnar hon alltid information till utredargruppen. Om familjen har en insats kan hon överlämna det direkt till öppenvården, stöd och behandling.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”i samarbetsamtal i relationer där det finns uppgifter om våld uppmärksammas våldet” är **helt uppfyllt**.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”i snabbupplysningar till rätten angående vårdnad, boende och umgänge framgår om det finns uppgifter om våld” är **helt uppfyllt**. Länsstyrelsen har inte kunnat göra tillsyn över någon snabbupplysning eftersom familjerätten inte handlagt något sådant men utgår från att rutinen följs.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”i utredning om vårdnad, boende och umgänge fäster socialtjänsten särskilt avseende vid uppgifter om våld” är **helt uppfyllt**.

Länsstyrelsen anser att bedömningskriteriet ”när det i arbetet med frågor rörande vårdnad, boende och umgänge med barn framkommer uppgifter om att en närstående vuxen varit utsatt för våld eller andra övergrepp informeras den enhet/handläggare som har ansvar för att göra en förhandsbedömning av barnets behov av stöd och hjälp om detta” är **helt uppfyllt**.

Datum

Dnr

2009-02-26

701-12629-2008

LÄNSSTYRELSENS SAMMANFATTADE BEDÖMNING

Socialtjänsten i Flens kommun uppfyller de bedömningskriterier som avser att socialtjänsten bedriver uppsökande arbete för våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld genom samarbetet med polismyndigheten. Socialtjänsten kan tillgodose de behov av stöd och skydd som våldsutsatta kvinnor har. Socialtjänsten kan också erbjuda stöd till den person som utövar våld mot närstående. Flens kommun har en organisation och ett material för arbetet med personer som lever under hedersrelaterat våld och förtryck. Genom socialtjänstens verksamhet för barn som upplevt våld i sin familj ges barnen stöd. Familjerätten uppmärksammar våldet i de utredningar och yttranden som lämnas till tingsrätten och inför starten av samarbetsamtal mellan föräldrar.

De bedömningskriterier som socialtjänsten delvis uppfyller och som kan sägas också vara förbättringsområden är bl a information, att aktivt identifiera våldsutsatta kvinnor och barn som bevittnat våld och personalens kompetens.

Länsstyrelsen riktar kritik för brister inom handläggning och dokumentation. Avseende brister i kvalitetssystem och rutiner kring samverkan internt och externt riktas ingen kritik. Detta på grund av att Länsstyrelsen har noterat att nämnden är inne i ett utvecklingsarbete avseende dessa frågor då det gäller de våldsutsatta kvinnorna och barnen som bevittnat våld.

Länsstyrelsen utgår från att dessa brister åtgärdas och att nämnden senast 2009-06-01 redovisar vilka åtgärder som vidtagits alternativt kommer att vidtas.

Christina Humble

Helena Stålhammar